

Sygn. akt I NKRS 25/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Lemańska (przewodniczący, sprawozdawca)
SSN Leszek Bosek
SSN Ewa Stefańska

w sprawie z odwołania J. K.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nr [...] /2020 z dnia 16 października 2020 r.
w przedmiocie nieprzedstawienia wniosku o powołanie Pana J. K. do pełnienia
urzędu na poprzednio zajmowanym stanowisku sędziego sądu rejonowego w
Sądzie Rejonowym w B.,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 5 maja 2021 r.

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Uchwałą nr [...] /2020 z 16 października 2020 r. Krajowa Rada Sądownictwa
(dalej: KRS lub Rada) nie przedstawiła Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej
kandydatury J.K. (dalej: skarżący) z wnioskiem o powołanie go do pełnienia urzędu
na poprzednio zajmowanym stanowisku sędziego sądu rejonowego w Sądzie
Rejonowym w B.. W uzasadnieniu uchwały Rada wskazała, że skarżący nie spełnił
warunków wskazanych w z art. 74 § 1a ustawy z 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju

sądów powszechnych (t.j. Dz.U. 2020, poz. 2072, ze zm.; dalej: p.u.s.p.) warunkujących przedstawienie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej jego kandydatury z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na poprzednio zajmowanym stanowisku sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w B..

Uchwałą nr [...] /2003 z 18 września 2003 r. Krajowa Rada Sądownictwa przeniosła J. K. – sędziego Sądu Rejonowego w B. w stan spoczynku na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy z 27 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (t.j. Dz.U. 2021, poz. 269 ze zm.; dalej: u.KRS) i art. 73 § 1 w zw. z art. 70 § 1 p.u.s.p. z uwagi na trwałą niezdolność do pełnienia urzędu sędziowskiego o charakterze psychiatrycznym.

Pismem z 9 marca 2020 r. skarżący zgłosił Krajowej Radzie Sądownictwa zamiar powrotu na stanowisko zajmowane poprzednio, załączając w szczególności zaświadczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 24 lutego 2020 r. stwierdzające, że jest zdolny ze względu na stan zdrowia do pełnienia obowiązków sędziego.

Zespół Rady wyznaczony przez Wiceprzewodniczącego KRS po zapoznaniu się ze zgłoszeniem skarżącego postanowił rekomendować Radzie zwrócenie się do biegłego lekarza psychiatry o sporządzenie opinii na okoliczność oceny stanu zdrowia skarżącego oraz określenia, czy odzyskał on zdolność do pełnienia czynności sędziego. Krajowa Rada Sądownictwa uchwałą nr [...] /2020 z 17 czerwca 2020 r. zwróciła się do biegłego lekarza psychiatry o sporządzenie opinii na powyższe okoliczności, jednakże J. K. nie wyraził zgody na poddanie się badaniom przez biegłego lekarza psychiatrę. Zespół postanowił rekomendować Radzie (3 głosami „za”, przy braku głosów „przeciw” i głosów „wstrzymujących się”) nieprzedstawienie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej kandydatury skarżącego z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na poprzednio zajmowanym stanowisku sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w B. .

16 października 2020 r. Rada zadecydowała o nieprzedstawieniu Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej kandydatury J. K. (13 głosami „za” przy braku głosów „przeciw” i „wstrzymujących się”). Rada wskazała w uzasadnieniu uchwały nr [...] /2020, że w opisanych okolicznościach skarżący pozbawił ją możliwości potwierdzenia oceny dokonanej przez lekarza orzecznika Zakładu

Ubezpieczeń Społecznych. Rada podkreśliła, że decyzja o powołaniu biegłego nie wynikała z braku zaufania do orzecznictwa lekarskiego ZUS, lecz wyłącznie z troski o dobro wymiaru sprawiedliwości. W tej konkretnej sprawie przejawiała się ona w konieczności usunięcia wszelkich wątpliwości, także w lokalnym środowisku, w którym uczestnik postępowania miałby orzekać, co do jego stanu zdrowia. Mając na uwadze charakter chorób leczonych psychiatrycznie oraz negatywny stosunek niektórych osób do chorych psychicznie, dodatkowa i równie niezależna diagnoza lekarska służyłaby również dobru uczestnika postępowania.

Minister Sprawiedliwości nie przedstawił opinii w trybie art. 31 ust. 2b u.KRS.

Pismem z 12 listopada 2020 r. J.K. wniósł w terminie odwołanie od uchwały nr [...] /2020 na podstawie art. 44 ust. 1 u.KRS, zaskarżając ją w całości. Skarżący zarzucił naruszenie: 1. prawa materialnego – na podstawie art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. – poprzez obrazę art. 74 § 1a p.u.s.p. w zw. z art. 32 Konstytucji, art. 14 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz.U. 1993, nr 61 poz. 284 ze zm.; dalej: Konwencja lub EKPCz) i art. 1 protokołu nr 12 do Konwencji oraz art. 18^{3b} § 1 ust. 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (t.j. Dz.U. 2020, poz. 1320 ze zm.; dalej: k.p.); 2. prawa procesowego mające istotny wpływ na wynik sprawy – na podstawie art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. – poprzez obrazę § 19 ust. 3 Regulaminu Krajowej Rady Sądownictwa w zw. z art. 186 ust. 1 Konstytucji. Skarżący wniósł na podstawie art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. o uchylenie zaskarżonej uchwały Krajowej Radzie Sądownictwa.

W uzasadnieniu odwołania skarżący wskazał, że warunkiem powrotu na poprzednio zajmowane stanowisko jest przedłożenie przez wnioskodawcę zaświadczenia lekarza orzecznika ZUS, które załączył do wniosku. Ponadto, przedstawił Radzie zaświadczenia lekarskie i psychologiczne wymagane od kandydatów wstępujących do służby, dotyczące jego możliwości intelektualnych. Zaznaczył, że ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa dopuszcza możliwość dopuszczenia opinii biegłego, jednak wyłącznie, gdy zaświadczenie lekarza orzecznika ZUS jest negatywne albo budzi uzasadnione wątpliwości. Rada nie wskazała tymczasem, w której z przedstawionej opinii lekarskiej dopatrzyła się

czegokolwiek niepokojącego. Skarżący nie zna innych przypadków, w których Rada kwestionowała zaświadczenia lekarzy medycyny pracy przedkładane przez kandydatów do służby. J. K. podkreślił, że w lokalnym środowisku obecnie spotyka się z życzliwością i nie odczuwa wykluczenia, pomimo takiej sugestii zawartej w uzasadnieniu Rady. Wobec tego niezrozumiała jest dla skarżącego „upokarzająca, poniżająca i siejąca wątpliwości” decyzja Rady o powołaniu biegłego psychiatry, która pozostaje w sprzeczności z przepisami kodeksu pracy zakazującymi dyskryminacji. W ocenie skarżącego spełnił on ustawowe przesłanki powrotu na poprzednio zajmowane stanowisko, a w tej sytuacji nakładanie na niego szczególnych, nieznanych ustawie warunków powrotu na stanowisko w postaci uzyskania dodatkowej opinii biegłego, której nie mógłby kwestionować, stanowi „jawną dyskryminację”.

Skarżący podkreślił również, że pomimo iż zwracał się do Rady o wysłuchanie go na okoliczności dotyczące przyczyn jego zachorowania a mające związek z jego służbą, do wysłuchania takiego nie doszło. Zaznaczył, że prawo powrotu na poprzednio zajmowane stanowisko jest jedną z gwarancji niezawisłości sędziowskiej, a zgodnie z art. 186 ust. 1 Konstytucji to Rada stoi na straży tej niezawisłości. Rezygnując z wysłuchania skarżącego, Rada nie wypełniła tego obowiązku, zakładając, że wysłuchanie skarżącego nic do ustaleń Rady nie wniesie. W tej sytuacji Rada sama pozbawiła się możliwości dokonania wszechstronnej oceny sprawy.

Krajowa Rada Sądownictwa wniosła o oddalenie odwołania w całości, jako pozbawionego uzasadnionych podstaw. Skarżący w jej ocenie nie wykazał, by zaskarżona uchwała została wydana sprzecznie z prawem w rozumieniu art. 44 ust. 1 zd. 1 u.KRS. Odnośnie zarzutu naruszenia prawa materialnego przez obrazę art. 74 § 1a p.u.s.p. w zw. z art. 32 Konstytucji, art. 14 EKPCz i art. 1 protokołu nr 12 do EKPCz oraz art. 18^{3b} § 1 ust. 1 k.p. KRS wskazała, że rozstrzygnięcie wymagało rozważenia interesu wnioskodawcy oraz interesu wymiaru sprawiedliwości. Interes skarżącego w powrocie do urzędu nie może przeważać nad interesem publicznym, polegającym na zaufaniu do osób wykonujących wymiar sprawiedliwości, przy czym zaufanie to obejmuje także zdrowotną i psychologiczną zdolność sędziego do należytego spełniania powierzonych funkcji. Przyczyna trwałej

niezdolności do pełnienia urzędu sędziowskiego w przypadku J. K. miała charakter zdrowotny i wynikała z zaburzeń o charakterze psychiatrycznym. Wobec tego Rada, kierując się dobrem wymiaru sprawiedliwości oraz ustawowym obowiązkiem wszechstronnego rozważenia całokształtu okoliczności sprawy, uznała za niezbędne pozyskanie jeszcze jednej – poza orzeczeniem lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – stanowczej diagnozy stanu zdrowotnego skarżącego. Odmawiając poddania się badaniu przez biegłego, skarżący pozbawił Radę możliwości potwierdzenia oceny dokonanej przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Rada zdecydowała o skierowaniu sprawy do biegłego lekarza psychiatry dlatego, że ani zespół członków KRS ani Rada nie dysponuje specjalistyczną wiedzą medyczną, którą posiada biegły.

W piśmie nadanym 18 stycznia 2021 r. skarżący uzupełnił uzasadnienie odwołania wskazując, że Rada przyznała, że nie posiada kompetencji do oceny stanu zdrowia uczestnika postępowania, a mimo to nie wskazała, czy w innych sprawach analogicznych do sprawy skarżącego kiedykolwiek wcześniej występowała o sporządzenie opinii biegłego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Na zasadach określonych w art. 44 ust. 1 zd. 1 i ust. 2 u.KRS uczestnik postępowania toczącego się przed Radą ma prawo wnieść odwołanie do Sądu Najwyższego od uchwały podjętej przez KRS z powodu sprzeczności uchwały Rady z prawem, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej. Odwołanie wnosi się za pośrednictwem Przewodniczącego, w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia uchwały z uzasadnieniem.

Stosownie do art. 74 § 1a w zw. z art. 70 § 1 p.u.s.p. sędzia przeniesiony w stan spoczynku z powodu tego, że ze względu na chorobę lub utratę sił uznany został przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków sędziego, ma prawo powrotu na stanowisko zajmowane poprzednio albo stanowisko równorzędne poprzednio zajmowanemu, jeżeli przedstawi zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan

zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, wydane przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W celu wykonania prawa, o którym mowa w art. 74 § 1a p.p.s.a., sędzia zgłasza Krajowej Radzie Sądownictwa zamiar powrotu na stanowisko zajmowane poprzednio albo wniosek o wyznaczenie stanowiska równorzędnego, jeżeli powrót na stanowisko zajmowane poprzednio nie jest możliwy z przyczyn, o których mowa w art. 75 § 2 pkt 1 p.u.s.p. Krajowa Rada Sądownictwa w terminie miesiąca wydaje w tej sprawie decyzję. W razie decyzji negatywnej sędziemu przysługuje odwołanie do Sądu Najwyższego.

Kognicja Sądu Najwyższego w sprawie wszczętej na podstawie powołanych przepisów ogranicza się do zbadania zgodności zaskarżonej uchwały z prawem przy odpowiednim stosowaniu przepisów postępowania cywilnego o skardze kasacyjnej, z wyjątkiem art. 87¹ k.p.c., ustanawiającego przymus adwokacko-radcowski przy występowaniu przed Sądem Najwyższym (art. 44 ust. 1 i 3 u.KRS). Stosownie do art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw, a z urzędu bierze pod rozwagę tylko nieważność postępowania. Oznacza to, że Sąd Najwyższy jest w tym przypadku związany granicami zaskarżenia oraz granicami podstaw (zarzutów), sformułowanymi w odwołaniu (odwołaniach). Granice zaskarżenia wskazane w odwołaniu stanowią jednocześnie granice rozpoznania sprawy przez Sąd Najwyższy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 12 lutego 2014 r., III KRS 1/14).

W niniejszej sprawie skarżący zarzucił uchwale nr [...] /2020 z 16 października 2020 r. Krajowej Rady Sądownictwa naruszenie prawa materialnego przez obrazę art. 74 § 1a p.u.s.p. w zw. z art. 32 Konstytucji, art. 14 EKPCz i art. 1 protokołu nr 12 do EKPCz oraz art. 18^{3b} § 1 ust. 1 k.p. oraz naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na wynik sprawy przez obrazę § 19 ust. 3 Regulaminu Krajowej Rady Sądownictwa w zw. z art. 186 ust. 1 Konstytucji.

Odnosnie zarzutu dotyczącego prawa materialnego analiza treści odwołania oraz pisma uzupełniającego to odwołanie prowadzi do wniosku, że skarżący poza powołaniem się na niemal wszystkie wskazane wyżej przepisy nie wyjaśnił, na czym zarzucane naruszenie tych przepisów miałyby jego zdaniem polegać. Ograniczył się do uzasadnienia zarzutu naruszenia art. 74 § 1a p.u.s.p. W żadnym

z w/w pism nie znalazło się natomiast uzasadnienie zarzuczonego naruszenia art. 14 EKPCz, art. 1 protokołu nr 12 do EKPCz i art. 18^{3b} § 1 ust. 1 k.p. W tym ostatnim przypadku nie jest takim uzasadnieniem powołaniem się na „jawną dyskryminację”. Zauważyć też trzeba, że o ile w odwołaniu od uchwały KRS skarżący wskazał na naruszenie m.in. art. 32 Konstytucji, o tyle w piśmie uzupełniającym to odwołanie sformułował zarzut naruszenia art. 30 Konstytucji. Jednak, również w przypadku tych przepisów brak jest wyjaśnienia tego, na czym w ocenie skarżącego miałyby polegać ich naruszenie.

Powyższe w ocenie Sądu Najwyższego prowadzi do wniosku, że skarżący nie podołał warunkom odwołania w zakresie uzasadnienia wymienionych wyżej podstaw. W tej sytuacji Sąd Najwyższy nie jest władny badać zarzutów odnośnie do naruszenia przepisów, które nie zostały uzasadnione.

Przechodząc do zarzutu naruszenia przepisu prawa materialnego, które zostały uzasadnione przez skarżącego, tj. art. 74 § 1a p.u.s.p., w ocenie Sądu Najwyższego nie zasługiwał on na uwzględnienie. Argumentacja skarżącego odnośnie do naruszenia wskazanego przepisu sprowadzała się w istocie do odmiennej, aniżeli przyjętej przez Radę, interpretacji powołanego przepisu. O ile bowiem skarżący uznawał, że przepis ten należy wyklądać jedynie literalnie, tym samym przyjmując, że decydującym dla podjęcia pozytywnego dla skarżącego rozstrzygnięcia jest przedstawienie przez wnioskodawcę zaświadczenia stwierdzającego, że jest on zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, wydane przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, o tyle w ocenie Rady zaświadczenie takie nie jest wystarczające i z uwagi w szczególności na interes wymiaru sprawiedliwości, możliwe jest przeprowadzenie szerszego postępowania dowodowego.

O powrocie sędziego na stanowisko m.in. w okolicznościach wskazanych w art. 74 § 1a w zw. z art. 70 § 1 p.u.s.p. zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 3 u.KRS oraz art. 74 § 2 p.u.s.p. rozstrzyga KRS. W tym celu sędzia w formie wniosku zgłasza Krajowej Radzie Sądownictwa zamiar powrotu na stanowisko zajmowane poprzednio albo wniosek o wyznaczenie stanowiska równorzędnego (art. 74 § 2 p.u.s.p.). W przypadku okoliczności wskazanych w art. 74 § 1a p.u.s.p., sędzia obowiązany jest przedstawić zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny,

ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, wydane przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Wskazane przepisy nie wyczerpują jednak wymagań stawianych wnioskodawcy ubiegającemu się o powrót na zajmowane stanowisko. Artykuł 39 u.KRS wskazuje, że wniosek o powrót na stanowisko sędziego powinien zawierać uzasadnienie oraz stosowne dokumenty. Zgodnie z art. 39 zd. 3 u.KRS do wniosku stosuje się odpowiednio przepisy art. 38 u.KRS. Ten ostatni przepis wskazuje zakres dokumentów, które należy do wniosku przedłożyć. Powrót do czynnej służby sędziowskiej w okolicznościach wskazanych w art. 74 § 1a w zw. z art. 70 § 1 p.u.s.p. wymaga wykazania okoliczności związanych z odpowiednim stanem zdrowia do pełnienia obowiązków sędziego, a to z kolei wymaga, poza należytym uzasadnieniem wniosku kierowanego do KRS, jego właściwego udokumentowania. Artykuł 38 ust. 2 pkt 1 i 3 u.KRS wymienia przykładowo rodzaje dokumentów, na podstawie których można stwierdzić stan zdrowia sędziego. Z kolei art. 38 ust. 3 u.KRS pozwala Krajowej Radzie Sądownictwa na korzystanie z opinii biegłego sądowego lub kilku biegłych albo odpowiedniego instytutu naukowego lub naukowo-badawczego, jeśli konieczne jest posiadanie wiadomości specjalnych z zakresu medycyny.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy należy zauważyć, że J. K. przedstawił wraz z wnioskiem nie tylko zaświadczenie lekarza orzecznika ZUS, o którym mowa w art. 74 § 1a p.u.s.p., lecz także szereg innych dokumentów, w tym zaświadczenia lekarskie, psychologiczne, wyciągi z wywiadów lekarskich, opinie z miejsca pracy. Dokumenty te bez wątpienia mogły stanowić dokumenty, o których mowa w art. 38 ust. 2 w zw. z art. 39 ust. 1 zd. 3 u.KRS, a następnie stanowić przedmiot badania Krajowej Rady Sądownictwa. Niezależnie jednak od dokumentów załączonych do wniosku, Rada była uprawniona w toku badania wniosku skarżącego do skorzystania z dyspozycji art. 38 ust. 3 w zw. z art. 39 ust. 1 zd. 3 u.KRS. Nie można zgodzić się z argumentacją skarżącego, że ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa dopuszcza możliwość dopuszczenia opinii biegłego wyłącznie, gdy zaświadczenie lekarza orzecznika ZUS jest negatywne albo budzi uzasadnione wątpliwości. Na gruncie art. 38 ust. 3 u.KRS wskazuje się, że ma on zastosowanie we wszystkich sprawach załatwianych przez Radę, w których do ich wszechstronnego rozważenia niezbędne będzie posiadanie

wiadomości specjalnych, gdyż ustawodawca nie zawęził tej możliwości do określonej kategorii spraw.

Prawidłowa wykładnia powołanych przepisów w ocenie Sądu Najwyższego prowadzi do wniosku, że Rada nie jest w jakikolwiek sposób ograniczona odnośnie do zasięgnięcia opinii biegłego, jeśli tylko w jej ocenie wymaga tego wszechstronne wyjaśnienie sprawy. Taką interpretację wzmacnia również brzmienie § 21 Regulaminu KRS, który wskazuje wprost, że przed podjęciem uchwały Rada może zasięgnąć opinii prawnej lub opinii biegłych. Także i ten przepis nie uzależnia uprawnienia Rady w zakresie zasięgnięcia opinii biegłego od jakichkolwiek dodatkowych warunków.

Powyższe uwagi implikują wniosek, że wystąpienie przez Krajową Radę Sądownictwa o sporządzenie opinii przez biegłego sądowego w rozpoznawanej sprawie nie może być oceniane, wbrew stanowisku skarżącego, jako „nakładanie na niego szczególnych, nieznanych ustawie warunków powrotu na stanowisko w postaci uzyskania dodatkowej opinii biegłego”, a wyłącznie jako skorzystanie przez Radę z ustawowych uprawnień w ramach obowiązku wynikającego dla niej w szczególności z art. 33 ust. 1 i 2 u.KRS.

W wyroku z 27 września 2012 r., III KRS 26/12, Sąd Najwyższy badając zawarte w art. 74 § 1a p.u.s.p. przesłanki powrotu sędziego na stanowisko w kontekście znaczenia zaświadczenia lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zaznaczył, że Krajowa Rada Sądownictwa powinna wziąć pod uwagę zasadniczy kontekst prawnej regulacji powrotu sędziego na stanowisko po ustaniu przyczyny będącej podstawą przeniesienia w stan spoczynku. Zdaniem Sądu Najwyższego „nie powinno się rozstrzygać o konsekwencji prawnej zaświadczenia, o którym mowa w art. 74 § 1a p.u.s.p. bez rozpatrzenia całej konstrukcji prawnej powrotu sędziego na stanowisko, którego przedmiotowe zaświadczenie jest tylko elementem.”. Sąd Najwyższy w powołanym wyroku zwrócił uwagę na to, że zawarte w ustawie – Prawo o ustroju sądów powszechnych uregulowanie dotyczące powrotu na stanowisko sędziego przeniesionego w stan spoczynku wiąże się z określonymi w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zasadami nieusuwalności sędziów. Prawo powrotu sędziego na stanowisko nie jest odrębnym prawem, którego sens może być samoistnie rozpatrywany, lecz wewnętrzną

częścią przekazanej ustawodawcy przez Konstytucję (art. 180 § 3 i 5), regulacji trybu przeniesienia sędziego w stan spoczynku i przysługującej mu w związku z tym ochrony sądowej. „Jest raczej oczywiste, iż zapewnienie sędziemu przeniesionemu w stan spoczynku prawa powrotu na stanowisko jeżeli ustały przyczyny będące podstawą przeniesienia w stan spoczynku stanowi urzeczywistnienie konstytucyjnej zasady nieusuwalności sędziów, w stosunku do której przeniesienie sędziego w stan spoczynku staje się wyjątkiem usprawiedliwionym zaistnieniem określonych przyczyn; jeżeli przyczyny takie nie zachodzą sędzia nie może być przeniesiony w stan spoczynku, a jeżeli ustaną – powinien mieć prawo powrotu na stanowisko zajmowane poprzednio (równorzędne poprzednio zajmowanemu). (...) O osadzonym w Konstytucji prawie sędziego rozstrzyga zatem także przez Konstytucję ustanowiony organ, którego zadaniem jest strzeżenie niezależności sądów i niezawisłości sędziów.”. Sąd Najwyższy – badając zagadnienie zaświadczenia lekarza orzecznika ZUS negatywnie opiniujące stan zdrowia sędziego – stanął na stanowisku, że „(...) należy wykluczyć takie rozumienie znaczenia zaświadczenia, o którym mowa w art. 74 § 1a PrUSP, że jest ono nieweryfikowalne w żaden sposób w sprawie przed Krajową Radą Sądownictwa. Jeśli o prawie podmiotowym sędziego miałoby decydować zaświadczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, bez możliwości jego kontroli, to nie miałyby znaczenia «sprawa» prowadzona przed Krajową Radą Sądownictwa. Krajowa Rada Sądownictwa w takim wypadku nie podejmowałaby decyzji, o której mowa w art. 74 § 2 PrUSP, a jej rola podobna byłaby do materialnotechnicznej czynności rejestracji zdarzenia, którego skutki prawne zostały już wcześniej ustalone. Jest jednak inaczej bo, w myśl art. 74 § 2 PrUSP, Krajowa Rada Sądownictwa rozstrzyga «sprawę», a w razie decyzji negatywnej sędziemu przysługuje odwołanie do Sądu Najwyższego. Dopiero tak rozumiany tryb postępowania zapewnia, według podstawowego standardu prawa do sądu, ochronę podmiotowego prawa sędziego do powrotu na stanowisko. (...) O tym, że Krajowa Rada Sądownictwa w sprawie powrotu sędziego na stanowisko nie powinna poprzestać na prostym określeniu skutków zaświadczenia lekarza orzecznika ZUS, przesądzają ponadto przepisy o postępowaniu przed Krajową Radą Sądownictwa (...).”.

Pomimo, że powyższe rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego zapadło na tle sprawy, w której orzeczenie lekarza orzecznika ZUS było negatywne dla sędziego wnioskującego o powrót na stanowisko, to argumentacja przedstawiona przez Sąd Najwyższy może być zastosowana również na gruncie niniejszej sprawy. Prowadzi to do wniosku, że orzeczenie lekarza orzecznika ZUS stanowi wyłącznie jeden z elementów badanych przez Radę rozpoznającą wniosek o powrót na stanowisko sędziego. Wynika to z konstytucyjnych kompetencji Rady stojącej na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów.

W wyroku z 15 listopada 2013 r., III KRS 219/13, Sąd Najwyższy wskazał, że rozstrzygnięcie sprawy w przedmiocie powrotu sędziego w stanie spoczynku na stanowisko wymaga rozważenia interesu wnioskodawcy oraz interesu wymiaru sprawiedliwości. Interes wnioskodawcy w powrocie do zawodu nie może przeważać nad interesem publicznym polegającym na zaufaniu do osób wykonujących wymiar sprawiedliwości, przy czym zaufanie to obejmuje także psychiczną zdolność sędziego do należytego spełniania powierzonych funkcji. Każda sprawa musi być oceniana indywidualnie.

Przywołane argumenty prowadzą do wniosku, że Rada jako organ strzegący niezależności sądów i niezawisłości sędziów rozpoznając wniosek sędziego o powrót na stanowisko, ma obowiązek rozpatrzyć wszechstronnie sprawę, uwzględniając w kontekście przyszłego rozstrzygnięcia nie tylko indywidualny interes sędziego, lecz także szerszy kontekst interesu wymiaru sprawiedliwości. Jeśli w danej sprawie, w ocenie Rady, materiał zebrany wymaga uzupełnienia, KRS może skorzystać z ustawowych uprawnień, w tym wskazanych w art. 33 ust. 1 i 2 oraz w art. 39 ust. 1 zd. 3 w zw. z art. 38 ust. 3 u.KRS, co nie może stanowić podstawy zasadnych zarzutów. Z całą pewnością nie stanowi natomiast zachowania sprzecznego z prawem w rozumieniu art. 44 ust. 1 u.KRS.

Podsumowując tę część rozważań należy wskazać, że sposób, w jakim określone zostały przesłanki powrotu na stanowisko w art. 74 § 1a p.u.s.p., nie daje podstawy do przyjmowania w drodze wykładni językowej, iż jedyną i nie podlegającą kontroli przesłankę powrotu na stanowisko sędziego stanowi przedstawienie określonego zaświadczenia. Z przepisu tego wynika wprawdzie prawo powrotu powiązane z warunkiem przedstawienia zaświadczenia, lecz istotne

znaczenie – z punktu widzenia przyczyny prawa powrotu – ma zawarte w nim stwierdzenie odnośnie do zdolności, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego. Przestanką powrotu sędziego jest więc faktyczne ustanie przyczyny będącej podstawą przeniesienia w stan spoczynku, w tym wypadku uzyskanie odpowiedniej zdolności, ze względu na stan zdrowia, a to z kolei powinno być wykazane w odpowiednim zaświadczeniu lekarza orzecznika ZUS. Podkreślić jednak trzeba, że zgodnie z art. 74 § 2 p.u.s.p., to dopiero rozstrzygnięcie Rady, jeżeli jest pozytywne, kształtuje status prawny sędziego wykonującego odtąd służbę na określonym stanowisku (tak też wyrok Sądu Najwyższego z 27 września 2012 r., III KRS 26/12). O tym bowiem, czy sędzia podlega przeniesieniu w stan spoczynku decyduje nie lekarz, ale Krajowa Rada Sądownictwa, która powinna mieć możliwość krytycznej oceny orzeczenia lekarza orzecznika ZUS (wyrok Sądu Najwyższego z 10 czerwca 2003 r., III KRS 3/03).

Z powyższego można wywieść, że Rada nie może ograniczyć swej kompetencji w sprawie jedynie do stwierdzenia tego, czy zostało przedstawione odpowiednie zaświadczenie wydane przez lekarza orzecznika ZUS. Powinna bowiem ocenić zawarte w zaświadczeniu stwierdzenie co do zdolności sędziego, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego. Powinna to ocenić i wyjaśnić w razie potrzeby przy pomocy środków postępowania przed Radą, o których była mowa wyżej.

W sprawie J.K. Krajowa Rada Sądownictwa opierając się zatem na prawidłowej interpretacji zakresu swej kompetencji oceniła zasadność potrzeby zastosowania środków wyjaśnienia sprawy, o których mowa w art. 33 ust. 1 i 2 oraz art. 38 ust. 3 w zw. z art. 39 u.KRS. Zarzut dotyczący naruszenia przez Radę art. 74 § 1a p.u.s.p. nie znalazł wobec tego uzasadnienia w okolicznościach niniejszej sprawy.

Kolejny zarzut dotyczył tego, że Krajowa Rada Sądownictwa powinna była należycie rozważyć wniosek skarżącego „o wysłuchanie”.

Na posiedzeniu 16 czerwca 2020 r. Zespół rekomendował KRS zwrócenie się do biegłego lekarza psychiatry o sporządzenie opinii na okoliczność oceny stanu zdrowia skarżącego oraz określenia, czy odzyskał on zdolność do pełnienia czynności sędziego, uznając, że materiały zgromadzone w sprawie nie są

wystarczające do zajęcia stanowiska w sprawie. Pismem z 24 lipca 2020 r. J. K. zwrócił się do KRS z prośbą o wysłuchanie go przez Radę. Pismami z 17 sierpnia 2020 r. i 26 sierpnia 2020 r. ponowił on prośbę o wysłuchanie przez Zespół lub Radę, wskazując na potrzebę wyjaśnienia faktycznych i prawnych przyczyn przejścia w stan spoczynku. W piśmie z 11 września 2020 r. Rada poinformowała skarżącego, że wysłuchanie go z uwagi na stan zagrożenia epidemiologicznego nie jest możliwe. Stanowisko podtrzymała w piśmie z 15 września 2020 r. Pismami z 26 sierpnia 2020 r. i 11 września 2020 r. skarżący poinformował Radę, że nie wyraża zgody na poddanie go jakimkolwiek dalszym badaniom lekarskim w związku z prowadzonym postępowaniem. Materiał dowodowy zgromadzony w sprawie w postaci zaświadczeń lekarskich był w jego ocenie wystarczający do przychylnego dla J.K. załatwienia sprawy przez Radę.

Z uzasadnienia uchwały wynika, że Krajowa Rada Sądownictwa nie dostrzegła potrzeby uzupełnienia materiałów sprawy poprzez uzyskanie wyjaśnień sędziego. Poprzestała na dowodach zgromadzonych w sprawie, ale jednocześnie zakwestionowała jeden z nich w postaci zaświadczenia lekarza orzecznika ZUS. Brak zgody J. K. na poddanie się badaniu przez biegłego uznała w konsekwencji za okoliczność przesądzającą rozstrzygnięcie sprawy.

Niezależnie od tego, czy taki wniosek na gruncie omawianej sprawy należało ocenić jako uzasadniony, nie może to zmienić oceny odmowy wysłuchania skarżącego jako mieszczącej się w granicach prawa. Zarówno bowiem powołany art. 33 ust. 1 i 2 u.KRS jak również powołany przez J. K. – w ramach zarzutu naruszenia przepisów postępowania § 19 uchwały nr 158/2019 Krajowej Rady Sądownictwa w sprawie Regulaminu Krajowej Rady Sądownictwa z 24 stycznia 2019 r. (M.P. 2019, poz. 192 ze zm.; dalej: Regulamin KRS) – przesadzają, że wystąpienie do sędziego (uczestnika postępowania) o złożenie wyjaśnień ma charakter jedynie uprawnienia Rady (ewentualnie poprzedzonego wnioskiem Zespołu – § 19 ust. 3 Regulaminu KRS). Zatem czynienie przez skarżącego zarzutu naruszenia prawa procesowego poprzez niezwrócenie się do niego o takie wyjaśnienia, mimo wielokrotnie składanych pisemnych wniosków w tym zakresie, nie zasługiwał na uwzględnienie.

Sąd Najwyższy, uwzględniając powyższe, doszedł do wniosku, że Krajowa

Rada Sądownictwa rozpoznając wniosek J. K. , nie naruszyła przepisów, stanowiących podstawę zaskarżenia uchwały nr [...] /2020 z 16 października 2020 r. w niniejszej sprawie, co przemawiało za oddaleniem odwołania.

Wobec powyższego Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku.